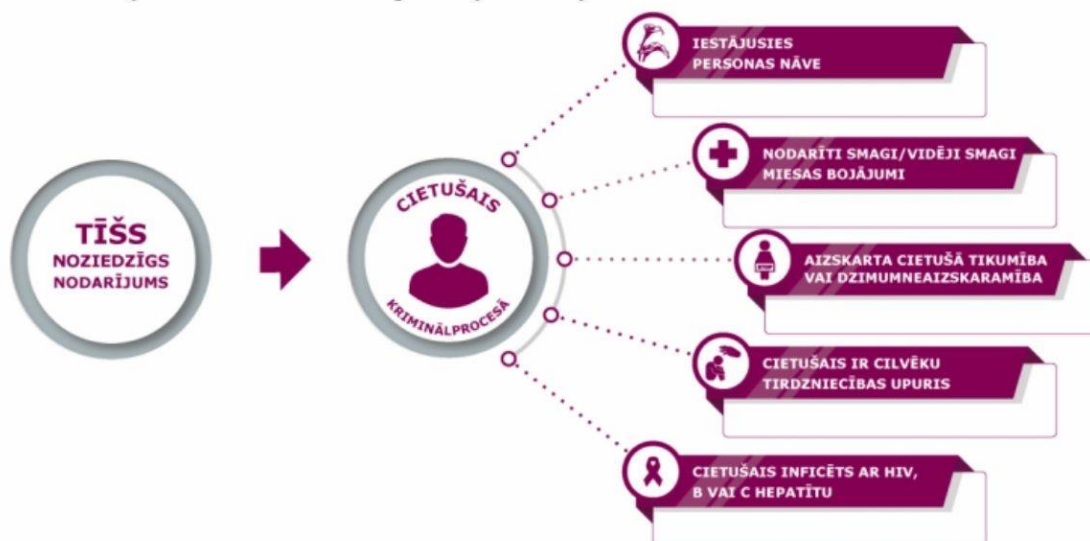

Valsts kompensācija cietušajiem: 2023.gada I pusgada darbības rezultatīvie rādītāji

Juridiskās palīdzības administrācija (turpmāk – JPA) atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr.869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums” un likumā “Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteiktajam izmaksā valsts kompensāciju cietušajiem.

Valsts kompensācijas pieprasījumu JPA iesniedz **trīs** gadu laikā pēc dienas, kad persona atzīta par cietušo vai ir uzzinājusi par faktiem, kas šai personai dod tiesības to darīt.

Lai veicinātu pakalpojuma pieejamību un sadarbību:

- rīkoti trīs semināri (attālināti) sadarbības partneriem;
- rīkoti divi semināri Eiropas dienas noziegumos cietušajiem ietvaros;
- izplatīti bukleti “Valsts kompensācijas cietušajiem” un “Valsts pakalpojumi nepilngadīgajiem cietušajiem” sadarbības partneriem.

Informatīvais atbalsts noziedzīgos nodarījumos cietušajiem

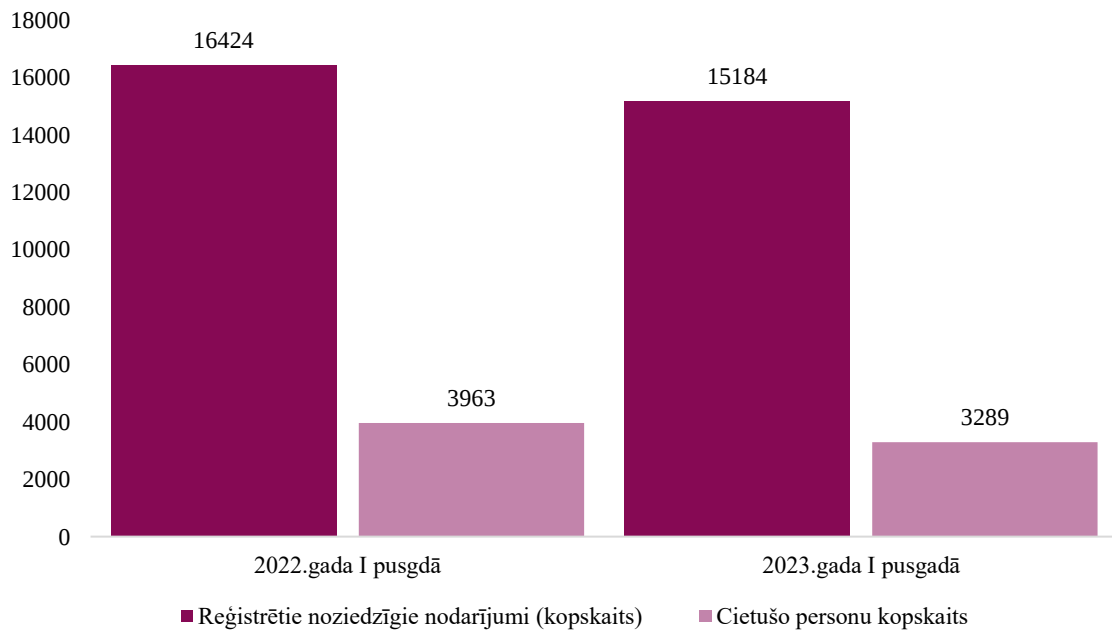
116006

Tālrunis darbojas katru dienu no plkst. 12.00 līdz 22.00, tā darbību nodrošina biedrība “Skalbes”.

- 2023.gada I pusgadā saņemti 922 zvani, salīdzinot ar 2022.gada I pusgadu, saņemtie zvani ir palielinājušies par 339;
- 2023.gada I pusgadā čātā sniegtas 428 konsultācijas, kas ir par 24 konsultācijām vairāk kā 2022.gada I pusgadā.

Sniegto konsultāciju palielinājums skaidrojams ar biedrības "Skalbes" piedāvāto pakalpojumu 2023.gadā - bezmaksas juridiskās konsultācijas divas reizes mēnesī, zvanot uz atbalsta tālruni noziegumos cietušajiem 116006.

1. Reģistrētie noziedzīgie nodarījumi un cietušo personu skaits valstī

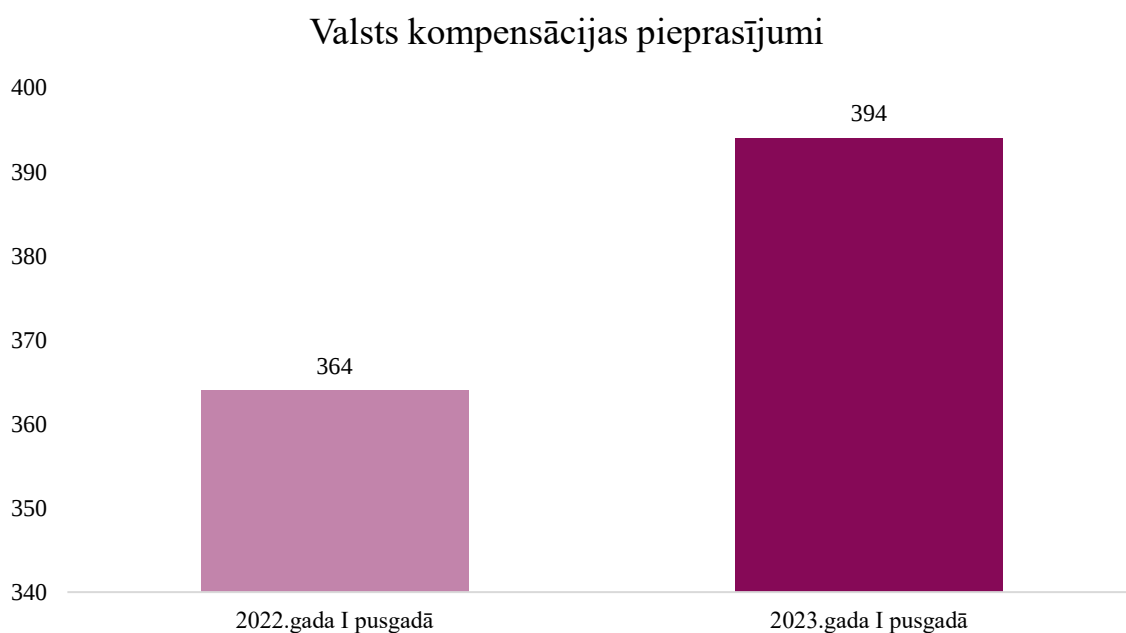

Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu kopskaits* un cietušo personu kopskaits* valstī, salīdzinot ar 2022.gada I pusgadu ir samazinājies, attiecīgi par 8% un 20%.

	2022.gada I pusgadā* (skaits)	2023.gada I pusgadā* (skaits)	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Cietušo personu skaits, sakarā ar iestājušos personas nāvi (KL 116.-122., 125.panta trešā daļa)	44	27	-17	-62
Cietušo personu skaits, sakarā ar aizskartu tikumību vai dzimumneaizskaramību (KL 159.-162. ¹ , 164., 166.pants)	126	146	+20	+15
Cietušo personu skaits, sakarā ar nodarītiem smagiem miesas bojājumiem (KL 125.panta pirmā un otrā daļa)	37	24	-13	-37
Cietušo personu skaits, sakarā ar nodarītiem vidēja smaguma miesas bojājumiem (KL 126.pants)	109	119	+10	+9
Cietušo personu skaits sakarā ar cilvēku tirdzniecību (KL 154. ¹ pants)	2	-	-2	-

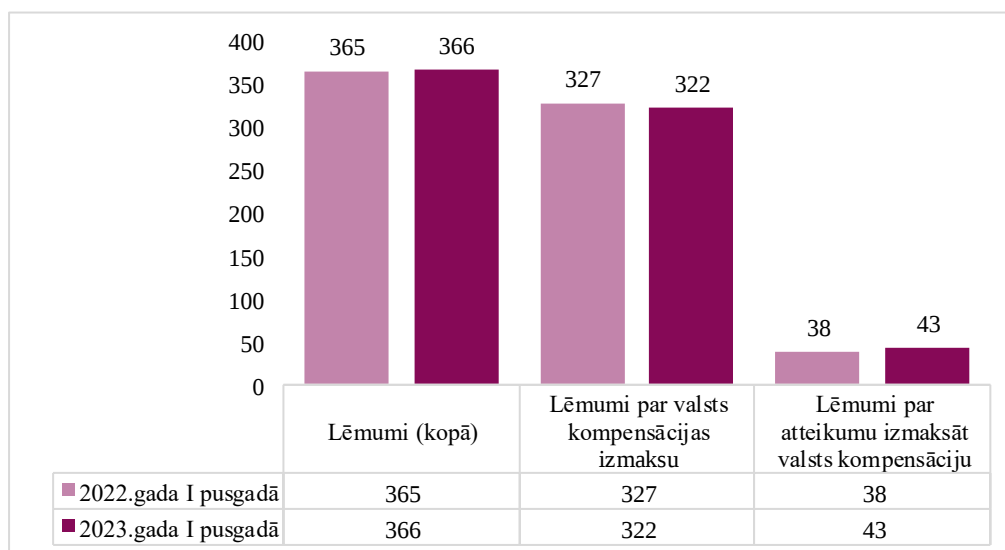
* dati par reģistrētiem noziedzīgiem nodarījumiem un cietušo personu skaitu no Informācijas centra „Sodu reģistra datu noliktavas sistēma” (18.07.2023.).

2. Saņemtie valsts kompensāciju pieprasījumi

JPA 2023.gada I pusgadā saņemti 394 valsts kompensācijas pieprasījumi, kas ir par 30 pieprasījumiem (8%) vairāk kā 2022.gada I pusgadā. Lai gan samazinās reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits, valsts kompensāciju pieprasījumu skaits ir pieaudzis, kas izskaidrojams ar cietušo informētību par tiesībām uz valsts kompensāciju un aktīvu tiesību izmantošanu.

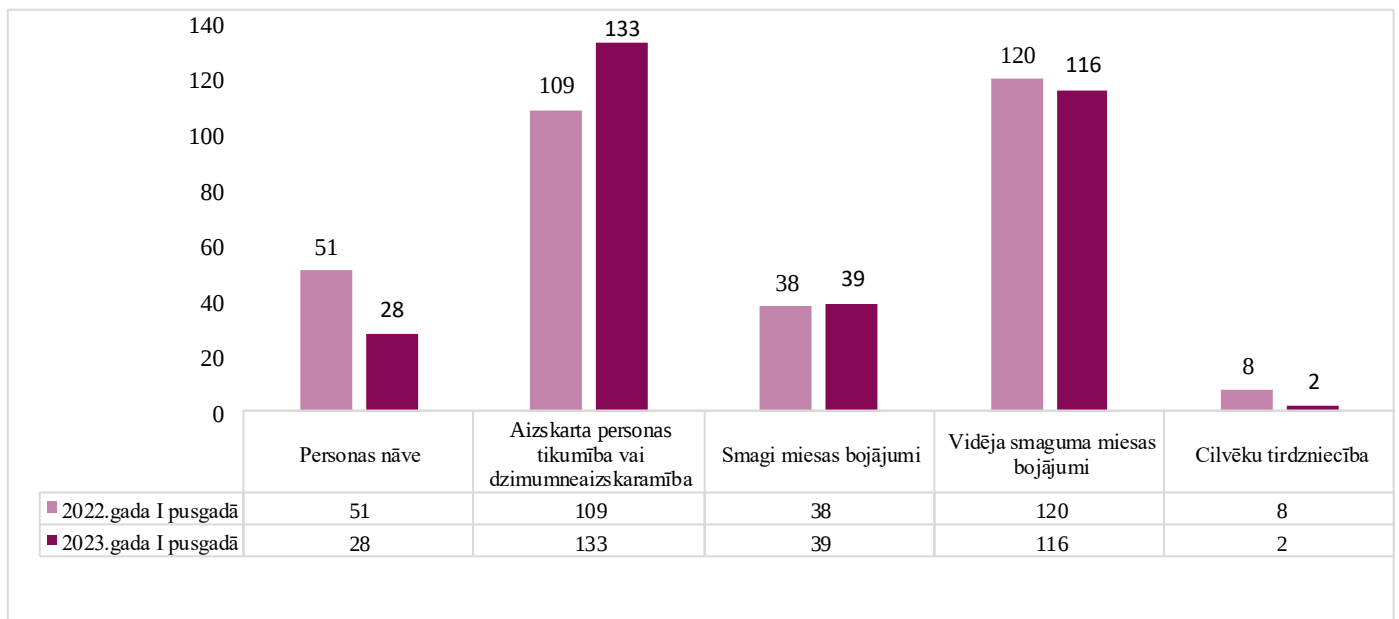
3. Pieņemtie lēmumi par valsts kompensāciju

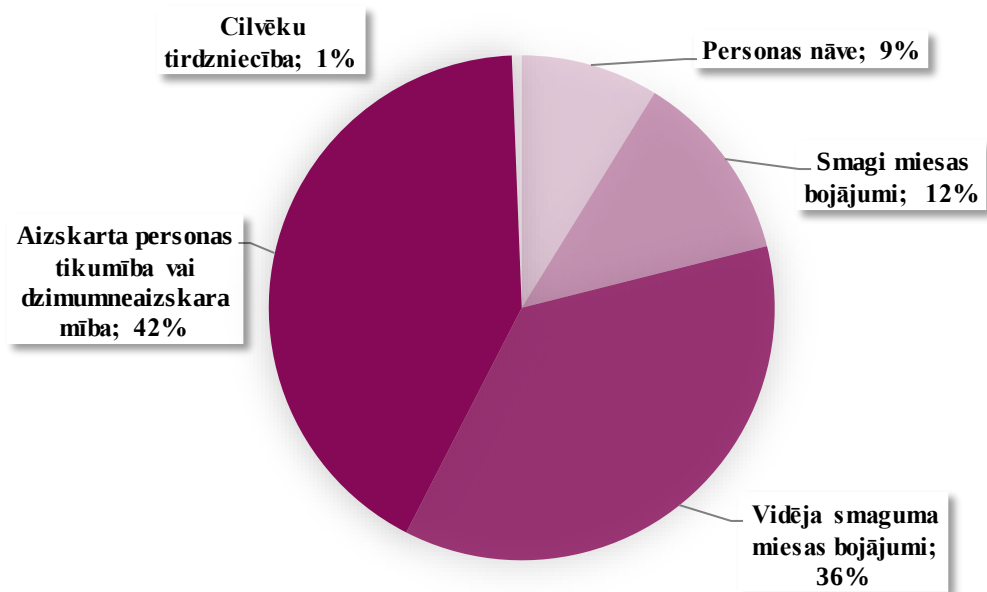
2023.gada I pusgadā pieņemti 322 lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu – par 5 lēmumiem (2%) mazāk nekā 2022.gada I pusgadā un 43 lēmumi par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju – par 5 lēmumiem vairāk kā 2022.gada I pusgadā. Kopējais pieņemto lēmumu skaits 2023.gada I pusgadā salīdzinājumā ar 2022.gada I pusgadu ir palielinājies par 1 lēmumu.

4. Pieņemtie lēmumi par valsts kompensāciju izmaksu atbilstoši noziedzīgā nodarījuma sekām

	2022.gada I pusgadā (skaits)	2023.gada I pusgadā (skaits)	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Pieņemti lēmumi par valsts kompensāciju izmaksu (kopā)	327	322	+5	+2
Personas nāve	51	28	-23	-45
Aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	109	133	+24	+22
Smagi miesas bojājumi	38	39	+1	+3
Vidēja smaguma miesas bojājumi	120	116	-4	-3
Cilvēku tirdzniecība	8	2	-6	-75

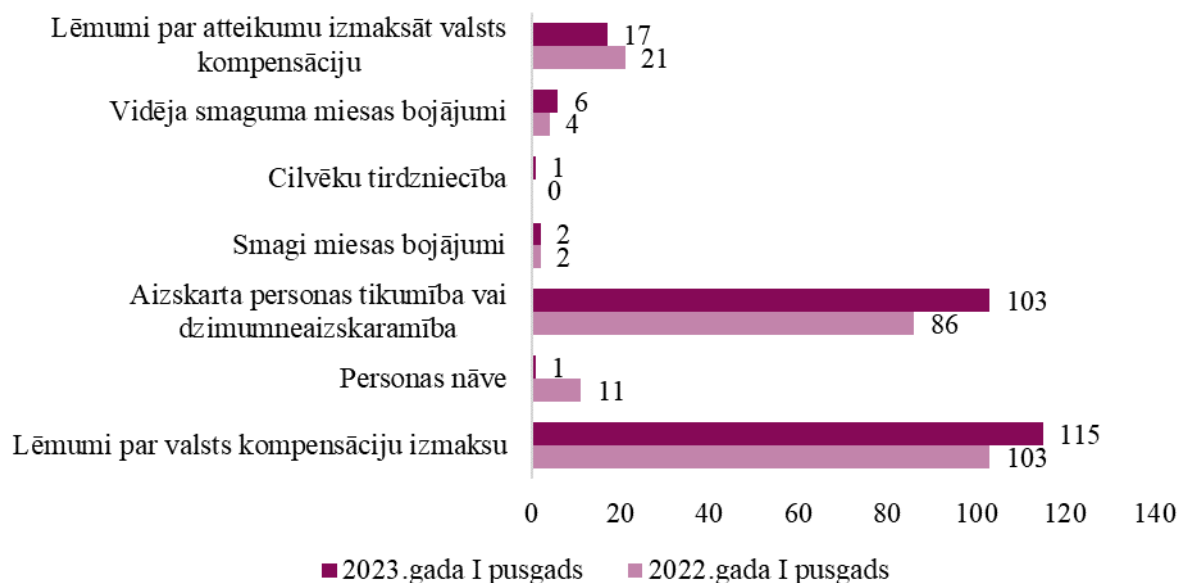

Pieņemtie lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu cietušajiem pēc
noziedzīgā nodarījuma sekām 2023.gada I pusgadā

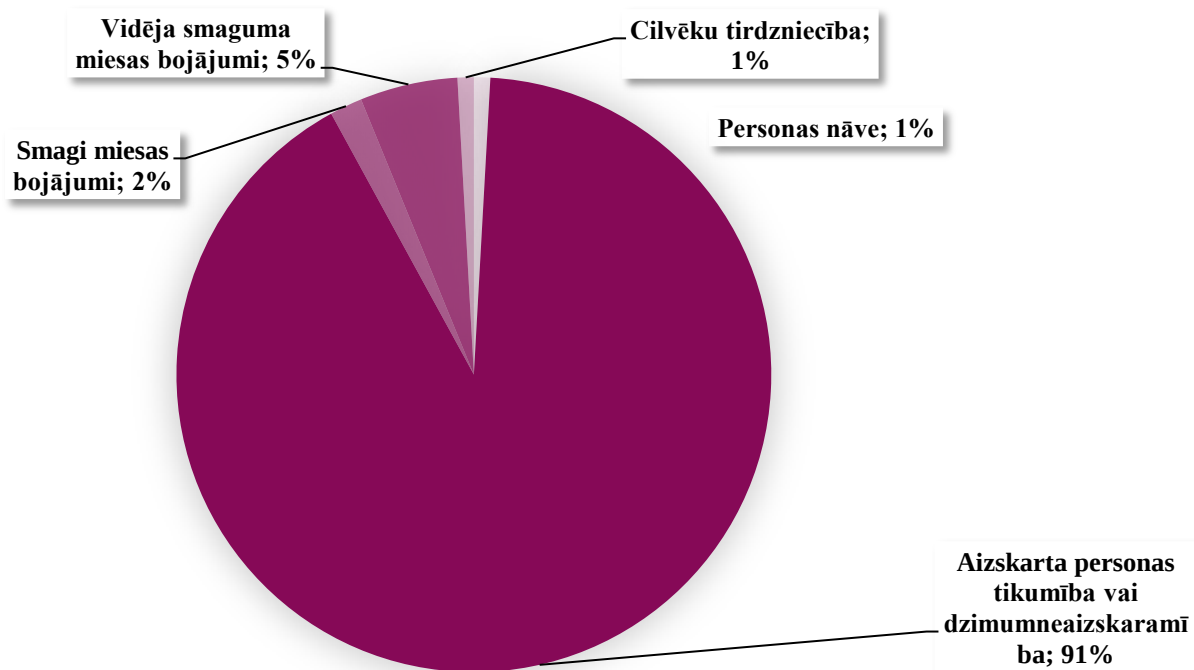
5. Saņemtie valsts kompensāciju pieprasījumi un pieņemtie lēmumi par
valsts kompensāciju nepilngadīgajiem cietušajiem

	2022.gada I pusgadā (skaits)	2023.gada I pusgadā (skaits)	pieaugums/ samazinājums (skaits)	pieaugums/ samazinājums (%)
Valsts kompensācijas pieprasījumi	117	132	+15	+13
Lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu un atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju	124	132	+8	+6
Lēmumi par valsts kompensāciju izmaksu, kopā	103	113	+12	+12
t.sk. personas nāve	11	1	-10	-91
t.sk. aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	86	104	+17	+20
t.sk. smagi miesas bojājumi	2	2	-	-
t.sk. vidēja smaguma miesas bojājumi	4	5	+2	+50
t.sk. cilvēku tirdzniecība	-	1	+1	+100
Lēmumi par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju	21	17	-4	-19

Salīdzinājumā ar 2022. gada I pusgadu, 2023. gada I pusgadā par 12% ir palielinājies nepilngadīgajiem cietušajiem pieņemto lēmumu par valsts kompensāciju izmaksu skaits.

Pieņemtie lēmumi par valsts kompensācijas izmaksu nepilngadīgajiem cietušajiem pēc noziedzīgā nodarījuma sekām 2023. gada I pusgadā

Lēmuma skaita palielināšanās skaidrojama ar to, ka noziedzīgs nodarījums visbiežāk tiek izdarīts ģimenē vai izmantojot uzticēšanos, kas ir būtisks riska faktors, kā arī bērnu un jauniešu plaši pieejamo iespēju izmantot dažādas tīmekļvietnes un citus sakaru līdzekļus, kā

rezultātā nereti nepilngadīgas personas tiek iesaistītas noziedzīgos nodarījumos kā cietušie, kas bieži ir par iemeslu, lai tiktu uzsākts kriminālprocess un rastos tiesības uz valsts kompensāciju.

6. Valsts kompensācijās izmaksātie budžeta līdzekļi

Valsts kompensācijas maksimālais apmērs ir Latvijas Republikā noteiktās piecas minimālās mēneša darba algas (2023.gadā - 3100 *euro*).

Valsts kompensācijas apmēru aprēķina, ņemot vērā minimālās mēneša darba algas apmēru, kāds noteikts brīdī, kad persona atzīta par cietušo (2023.gadā - 620 *euro*).

Tiša noziedzīga nodarījuma sekas	Valsts kompensācijas apmērs 2023.gadā (<i>euro</i>)
iestājusies personas nāve	3100
- cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi; - noziedzīgs nodarījums kvalificēts kā izvarošana vai seksuāla vardarbība; - aizskarta nepilngadīgā cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība; - cietušais ir cilvēku tirdzniecības upuris	2790
- nepilngadīgajam cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi; - nepilngadīgs cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.	2170
- cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi - aizskarta cietušā tikumība vai dzimumneaizskaramība; - cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.	1550

Valsts kompensāciju izmaksā, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarītā kaitējuma kompensācija nav atlīdzināta.

Ja noziedzīga nodarījuma izdarītājs vai cita persona viņa vietā ir atlīdzinājis nodarīto kaitējumu, valsts kompensācijas apmēru samazina atbilstoši jau saņemtajai kompensācijai.

Izmaksātās valsts kompensācijas cietušajiem piedziņa no noziedzīga nodarījuma izdarītājiem tiek īstenota:

- kriminālprocesa ietvaros;
- stājoties cietušā vietā izmaksātās valsts kompensācijas summas vai tās daļas apmērā (ja valsts kompensācija izmaksāta pēc kriminālprocesa pabeigšanas);
- administratīvā procesa kārtībā, t.i., JPA pieņemot lēmumu (administratīvais akts).

	2022.gada I pusgadā (EUR)	2023.gada I pusgadā (EUR)	pieaugums/ samazinājums (EUR)	pieaugums/ samazinājums (%)
Izmaksātie budžeta līdzekļi (kopā)	733 551,27	829 750,03	+96 198,76	+13
Personas nāve	90 220,82	59 495,69	-30 725,13	-34
Aizskarta personas tikumība vai dzimumneaizskaramība	398 850,00	506 765,00	+107 915	+27
Smagi miesas bojājumi	86 836,45	94 100,00	+7 263,55	+8
Vidēja smaguma miesas bojājumi	138 394,00	162639,34	+24 245,34	+18
Cilvēku tirdzniecība	18 000,00	6750,00	-11 250	-63

2023.gada I pusgadā valsts kompensācijās izmaksāti – **829 750,03 euro**, kas salīdzinot ar 2022.gada I pusgadu ir palielinājies par 96 198,76 euro.

Izmaksāto valsts budžeta līdzekļu pieaugums par 13% ir izskaidrojams ar to, ka 2023.gada 1.janvārī minimālā mēneša darba alga palielinājās līdz 620 euro, attiecīgi pieauga arī izmaksājamās valsts kompensācijas apmērs.

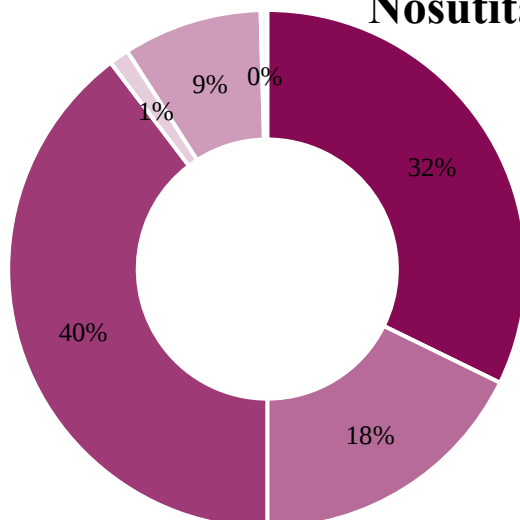
7. Cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa

Izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa no noziedzīga nodarījuma izdarītājiem tiek īstenota:

- kriminālprocesa ietvaros;
- stājoties cietušā vietā izmaksātās valsts kompensācijas summas vai tās daļas apmērā (ja valsts kompensācija izmaksāta pēc kriminālprocesa pabeigšanas);
- administratīvā procesa kārtībā, t.i. JPA pieņemot lēmumu (administratīvais akts).

Lai īstenotu piedziņu, JPA 2023.gada I pusgadā nosūtījusi kopsummā 499 vēstules, t.sk.:

Nosūtītās vēstules

- Pieteikumi valsts kompensācijas piedziņai pirmtiesas kriminālprocesā; 32%
- Pieteikumi valsts kompensācijas piedziņai tiesvedībā; 18%
- Vēstules ZTI ar informāciju par kontu, kurā ieskaitāma piedzītā valsts kompensācijas summa; 40%
- Stāšanās cietušā vietā, ja tam par labu piedzīta kaitējuma kompensācija; 1%
- JPA lēmumi par piedziņu; 9%
- Ar JPA lēmumu piedzītās summas sadalīšana daļās; 0,4%

2023.gada I pusgadā valsts budžetā atgūti valsts kompensācijās cietušajiem izmaksātie līdzekļi **229 121,19 euro** apmērā, kas salīdzinot ar 2022.gada I pusgadu (**187 923,77 euro**) ir palielinājies par **41197,42 euro (+ 17,98 %)**

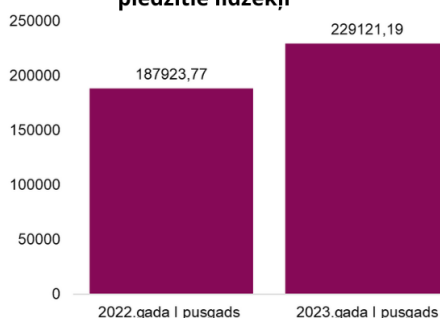

Juridiskās palīdzības
administrācija

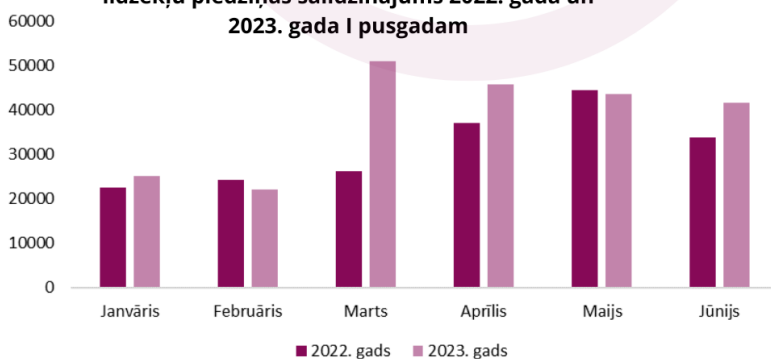
Cietušajiem izmaksāto valsts kompensāciju piedziņa 2023.gada I pusgadā

Piedzītā summa 2023.gadā salīdzinot ar 2022.gada pirmo pusgadu ir palielinājusies par **41197,42 euro, jeb +17,98%.**

Valsts kompensācijās cietušajiem
piedzītie līdzekļi

Cietušajiem izmaksāto valsts kompensāciju
līdzekļu piedziņas salīdzinājums 2022. gada un
2023. gada I pusgadam

Piedzīto summu pieaugums skaidrojams šādi:

1) ar katru gadu pieaug kopējais parādnieku skaits un attiecīgi arī piedzenamā kopsumma. Līdz ar plašāku ziņu iegūšanu tiešsaistē, zvērinātiem tiesu izpildītājiem (turpmāk – ZTI) ir iespēja daudz pilnvērtīgāk gūt informāciju par parādnieka mantisko stāvokli,

tādējādi pilnvērtīgāk izpildīt piespiedu izpildi arī daļā par valsts kompensācijas cietušajiem piedziņu;

2) arvien vairāk parādnieku praktizē iespēju atmaksājamo summu sadalīt daļās gan JPA, gan tiesā, kas veicina parāda labprātīgu izpildi;

3) JPA nepārtraukti monitorē saņemtos maksājumus valsts budžeta kontā, tādējādi iespēja kontrolēt piedzītās summas;

4) JPA, izmantojot iespēju salīdzināt datus ZTI datu bāzē vai veicot saziņu ar ZTI, veicina nepārtrauktu monitoringu izpildu lietās, kur piedzenama valsts kompensācija, tādējādi iespēja kontrolēt piedzītās summas.

2023.gada I pusgadā cietušajiem izmaksāto valsts kompensācijas līdzekļu piedziņa						
Mēnesis	Piedzītā summa 2022.gadā (euro)	Piedzītā summa 2023.gadā (euro)	Salīdzinājums +/-	Vidēja piedzītā summa 2022.gadā mēnesī (euro)	Vidēja piedzītā summa 2023.gadā mēnesī (euro)	Salīdzinājums +/-
Janvāris	22428,05	25208,36	+2780,31	93,55	113,52	+19,97
Februāris	24173,20	22011,56	-2161,64	97,91	104,32	+6,41
Marts	26205,97	51033,74	+24827,77	102,37	207,45	+105,08
Aprīlis	37043,06	45781,60	+8738,68	147,75	183,86	+36,11
Maijs	44363,11	43521,88	-841,23	148,05	166,11	+18,06
Jūnijs	33709,89	41564,05	+7854,16	139,87	178,53	+38,66
Kopā	187 923,77	229 121,19	+41197,42	121,58	161,19	+39,61

2023.gada I pusgadā martā budžetā piedzīta lielākā summa mēnesī **51033,74 euro**, mazākā budžetā piedzītā summa 2023.gada I pusgadā ir februārī **22011,56 euro**.

Vidēji 2023.gada I pusgadā mēnesī budžetā valsts kompensāciju atmaksai budžetā piedzīti līdzekļi **161,19 euro** apmērā, kas, salīdzinot ar 2022.gada I pusgadu, kad vidēji mēnesī tika piedzīti **121,58 euro**, ir palielinājies par **39,61 euro**.

JPA vienlaikus apkopoti valsts kompensācijas piedziņas rezultāti par 2023.gada I pusgada slēgtajām lietām. No kontrolē esošajām 5322 piedziņas lietām 2023.gada I pusgadā slēgtas 266 lietas, savukārt 323 reģistrētas kā jaunas lietas, kurās uzsākts piedziņas process.

Valsts kompensācijas piedziņas rezultāti par slēgtajām lietām 2023.gada I pusgadā

Kopējā piedzītā summa **229121,19EUR**

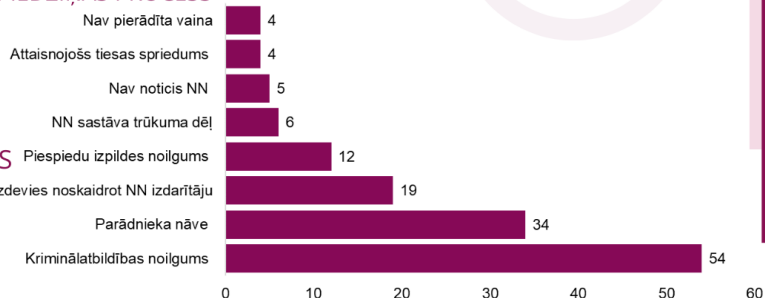
5322 Kopējais piedziņas lietu skaits

323 JAUNAS, KURĀS UZSĀKTS PIEDZIŅAS PROCESS

266 SLĒGTAS LIETAS:

1) 140 SLĒGTAS BEZ PIEDZIŅAS

2) 126 PABEIGTAS AR IZPILDI

Pēc apkopotajiem datiem var secināt, ka visbiežākais administratīvās lietas pabeigšanas iemesls 2023.gada I pusgadā ir tas, ka lietās ir iestājusies personas nāve vai kriminālatbildības noilgums.

Informācija apkopota 17.07.2023.